

جمعیت ایران در دهه نود با **روند** رشد کم‌تری نسبت به **سال‌های گذشته در حال افزایش** استست که **بیم کاهش نیروی کار در سال‌های آتی را می‌دهد، در صورتی‌که افزایش جمعیت عامل افزایش در آمد و تولید ملی است.** رهبر انقلاب پیش‌بینی سال پیش راهبردی را برای آینده جمعیت ایران ترسیم کردند که در آن جمعیت کشور باید با روند مثبتی افزایش پیدا کند. ایشان بارها از تبعات کاهش جمعیت سخن گفته‌اند و اشاره صریح به ضرورت افزایش جمعیت برای تأمین نیروی جوان و بانشاط در راستای پیشبرد اهداف کشور و جلوگیری از رکود حرکت کشور به سوی رشد و تعالی مادی و معنوی داشته‌اند.

رهبر معظم انقلاب در همان سال‌های اولیه دهه ۹۰ طی چند سخنرانی این موضوع را متذکر شدند و از جمله فرمودند: «ما باید در سیاست تحدید نسل تجدیدنظر کنیم. سیاست تحدید نسل در یک برهه‌ای از زمان درست بود؛ یک اهدافی هم برایش معین کردند. انطوری که افراد متخصص و عالم و کارشناسان علمی این قسمت تحقیق و بررسی کردند و گزارش دادند، ما در سال ۷۱ به همان مقصدی که از تحدید نسل وجود داشت، رسیدیم. از سال ۷۱ به این طرف، باید سیاست را تغییر می‌دادیم؛ خطا کردیم، تغییر ندادیم. امروز باید این خطا را جبران کنیم. کشور باید نگذارد که غلبه نسل جوان و نمای زیبای جوانی در کشور از بین برود؛ و از بین خواهد رفت اگر به همین ترتیب پیش برویم؛ انطوری که کارشناس‌ها بررسی علمی و دقیق کردند. اینها خطایبات نیست؛ اینها کارهای علمی و دقیق کارشناسی شده است.» (۱۳۹۱/۰۵/۳)

افزایش میانگین سن کشور در دهه ۹۰ کم شدن نرخ زاد و ولد به تدریج شاهد افزایش میانگین سنی جامعه هستیم. نباید

در نشست «بررسی طرح ممنوعیت ازدواج دختران زیر ۱۸ سال و پیامدهای آن»، ضمن تأکید کارشناسان بر مبنای علمی غیرحقیق این طرح، بر این موضوع تأکید شد که **طرح مذکور باعث حل مشکلات ناپدید ازدواج در سنین پایین، به دنبال پاک کردن صورت مسئله است.** مدتی است که فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی طرحی را دنبال می‌کند که در صورت تصویب، ازدواج دختران زیر ۱۸ سال از لحاظ قانونی، ممنوع می‌شود. در همین راستا، نشست «بررسی طرح ممنوعیت ازدواج دختران زیر ۱۸ سال و پیامدهای آن» به میزبانی پایگاه خبری تحلیلی عیار آنلاین در نمایشگاه مطبوعات برگزار شد. در این نشست برخی از کارشناسان حوزه اجتماعی و خانواده، به بیان دیدگاه‌های خود درخصوص این طرح پرداختند.

آیا زنان مشکلات دیگری ندارند؟ دکتر قاسم جعفری، پژوهشگر حوزه فقه و حقوق در ابتدای این نشست، گفت: یک طرح برای پیگیری در مجلس یا باید خاستگاه اجتماعی داشته باشد یا از سوی دولت و با معاهدات بین‌المللی پیگیری شود. جعفری با بیان این احتمال که ممکن است طرح مذکور در راستای عمل به کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک تدوین شده باشد، افزود: باید پرسید که انگیزه واقعی طراحان این طرح چه بوده است؟ آیا زنان مشکلات دیگری ندارند که مورد پیگیری قرار گیرد؟ آمار دخترانی که از سن ازدواج گذشته‌اند، مهم نیستند؟

وی با بیان اینکه اصل بر آزادی انسان است، مگر آنکه محدودیت قانونی اعمال شود، ادامه داد:

دختری که با حکم الهی و با آزادی اراده می‌تواند

فراموش کرد که این روند باعث بروز مشکلات بسیار زیادی در بلند مدت خواهد شد که از مهم‌ترین آنان می‌توان به ضعف قوای نظامی، کمبود نیروی کار جوان، کم شدن رشد اقتصادی و تولیدات داخلی اشاره کرد.

طبق اطلاعات سازمان آمار، میانگین سنی کشور از ۲۱/۶ در سال ۱۳۷۰ به ۳۱/۳ در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. این گواه بر پیر شدن جامعه و رفتن به سمت سالخوردگی است.

متوسط رشد سالانه ۳/۹۱ در بازه زمانی ۱۳۵۵

نیاز اقتصاد ایران به افزایش جمعیت

تا ۱۳۶۵، به ۱/۲۹ در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ تنزل پیدا کرده است.

به نقل از مرکز آمار ایران، ۵۰ درصد از جمعیت کشور زیر ۳۰ سال و ۵۰ درصد دیگر بالای ۳۰ سال است، هر چه میانه سنی جمعیت از ۳۰ سال بالاتر رود به معنای حرکت جمعیت کشور به سوی پیری است و کشور ما در آستانه پیری جمعیت قرار دارد. البته شرایط کشور، هنوز به مرحله بحرانی نرسیده،

تصمیم بگیرد، چرا نباید بنواند تا ۱۸ سالگی ازدواج کند؟ آیا اصالتا امکان دارد یک رفتار اجتماعی را با زور قانون متوقف کرد؟ این موضوع باید از نگرش اجتماعی بررسی شود.
روای معاهدات

و توافق‌نامه‌های بین‌المللی

در ادامه نشست، دکتر حسین گلرخی، پژوهشگر اجتماعی و عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران با طرح این سؤال که سن ۱۸ سال در این طرح بر چه مبنایی انتخاب شده است، گفت: این موضوع با نگرش دینی قابل جمع نیست. اگر معیار انتخاب ۱۸ سال بر مبنای تحقیقات علمی بین‌المللی هم باشد، این تحقیقات باید نسبت به شرایط نامده‌های و بومی کشور بازخوانی شود.

گلرخی ادامه داد:رئیای معاهدات و توافق‌نامه‌های بین‌المللی در این طرح دیده می‌شود؛ معاهداتی همچون سند توسعه پایدار ۲۰۳۰ که هدف پنجم

نشست بررسی طرح افزایش سن ازدواج

طرحی برای پاک کردن صورت مسئله

از اصلی‌ترین دلایل کاهش نرخ باروری است که مشاوره‌های بسیار غلطی در این حوزه داده می‌شود. در حال حاضر، میانگین سن ازدواج در کشور به بالای ۲۸ سال رسیده است.

وی اظهار داشت: نتایج یک پروژه تحقیقاتی بین‌المللی نشان می‌دهد که طرح ممنوعیت ازدواج دختران زیر ۱۸ سال مبنای علمی درستی ندارد. در همین راستا، داده‌های غیرعلمی بسیاری به مردم

صالح قاسمی، پژوهشگر و نویسنده حوزه

اجتماعی

چون در پنج سال گذشته تعداد موالید کشور افزایش یافته است.

با وجود اینکه هم اکنون شاهد قریب به ۳ میلیون بیکار در کشور هستیم، نباید این نکته را فراموش کرد که با وجود رکود بی‌سابقه در صنعت و تولید هنوز عطش پیش‌نیرویی شافل در بخش‌های فنی حرفه‌ای در کشور احساس می‌شود.

جمعیت مطلوب از نظر درآمد و تولید ملی
در صورتی که اقتصاد کشور در وضعیتی باشد که بازدهی نهایی نیروی انسانی مثبت باشد، یعنی

نیاز اقتصاد ایران به افزایش جمعیت

رابطه افزایش جمعیت با تولید و رشد ثروت ملی

اگر نیروی کار به درستی کار خود را انجام دهد، افزایش جمعیت باعث افزایش تولید ملی خواهد شد. جمعیت مطلوب از نظر درآمد ملی و تولید ملی حدی از جمعیت است کهه در آن بازدهی نهایی نیروی انسانی برابر صفر باشد. در چنین صورتی کاهش فیزیکی جمعیت باعث کاهش درآمد ملی می‌شود.

این مهم تنها با افزایش توانان جمعیت و آموزش

سیاست‌گذاری اجتماعی در ادامه نشست، با تأکید بر مشکوک بودن مبنای این طرح، گفت: ما امروز در شرایط بحران جمعیت قرار داریم. یکی از علل کاهش جمعیت کشور، تغییر سبک زندگی مردم است که می‌شود که به سمت الگوی غربی گرایش پیدا کرده است.

قاسمی افزود: افزایش میانگین سن ازدواج

نشست بررسی طرح افزایش سن ازدواج

طرحی برای پاک کردن صورت مسئله

ازدواج دختران زیر ۱۸ سال نیز به همان نتایج طرح کنترل جمعیت منجر خواهد شد.

طرحی که ازدواج‌های بدون ثبت را افزایش می‌دهد

دکتر فرشته روح‌افزا، پژوهشگر حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی و مطالعات زنان و خانواده سخنران بعدی این نشست بود که سخنان خود را با این سؤال آغاز نمود که ممنوعیت ازدواج زیر ۱۸

گردانیده و از خودمگی و تنهایی و انزواشنینی به درمی‌آورد، حتی اینکه فرد بداند که غمخواری دارد که او را در زندگی تنهائی نگذارد، می‌تواند به او تکیه کند و با پشتوانه دلگرمی او مشکلات را دور کند و به او عشق بورزد هرچند که ممکن است گاهی جر و بحث هم داشته باشند.

برای مردان سالمند بیشتر از زنان سالمند حق ازدواج مجدد قائل شده‌اند و معتقدند زن سالمند باید از ازدواج مجدد

احساس گناه کند و باید تا پایان عمر نسبت به همسر فوت شده خود وفادار بماند. برای ازدواج مجدد زنان سالمند شرایط، محدودیت‌ها و نظارن بازبشتری وجود دارد که مسئله ازدواج مجددشان را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. ولی

بسیار خوب است، اگر نه می‌شود مراقب گذاشت. ازدواج چه اشکالی دارد؟ یک خانواده شکل می‌گیرد یک عاطفه و عشقی ایجاد می‌شود دو نفر ترحیم می‌شوند یک همبستگی و احساس مثبت. در کنار هم هستند و می‌شود از طرفی از پیرزستی برای اینها مراقب اعزام کرد تا به آنها کمک کنند، بسیار کار فشنگی است. حتی دیده شده این زوج‌ها پس

به گفته خندان، اگر سالمندان سراپا هستند و از هوشیاری و توانایی قابل قبولی برخوردارند و می‌توانند از پس هم برپایند و یکدیگر را مراقبت و کمک کنند ازدواجشان بسیار خوب است، اگر نه می‌شود مراقب گذاشت. ازدواج چه اشکالی دارد؟ یک خانواده شکل می‌گیرد یک عاطفه و عشقی ایجاد می‌شود دو نفر ترحیم می‌شوند یک همبستگی و احساس مثبت. در کنار هم هستند و می‌شود از طرفی از پیرزستی برای اینها مراقب اعزام کرد تا به آنها کمک کنند، بسیار کار فشنگی است. حتی دیده شده این زوج‌ها پس

می‌روند و از تباطات اجتماعیشان کمتر شده، بیشتر نیاز به همدم و همخانه و هم صحبت دارند. در شرایط کنونی خانواده‌ها مخصوصا در شهرهای بزرگ و به ویژه در تهران این امکان که فرزندان و سایر اطرافیان بتوانند این نیاز سالمندان را بر طرف کنند کمتر شده است. در این شرایط ازدواج بهترین تجویز و یک کار شرعی و انسانی و اخلاقی است. تنهایی پیرانش سخت است، چون سینه‌شان صندوقچه اسرار است دوست دارند حرف بزنند و تجربه‌هایشان را منتقل کنند. اینها حرف که می‌زنند آرام می‌شوند متأسفانه نسل جوان گوش شنوایی ندارند. زندگی ماشینی باعث شده است که اعضای خانواده خیلی کمز هم نهنشینند و برای سالمندان هم وقت نمی‌گذارد.

در بسیاری از موارد که سالمندان به دلیل فوت همسر

مناسب مبنی بر نیازهای اساسی و مورد نیاز کشور اتفاق می‌افتد.

رابطه افزایش جمعیت

با تولید و افزایش ثروت ملی

آدام اسمیت تئوریسین بزرگ اقتصاد جهان در کتاب «ثروت ملل» معتقد است با کار انسان‌ها

است که ثروت (به معنای نیازها و خواسته‌های انسانی) تولید می‌شود. بنابراین هرچه بازدهی نیروی کار انسان‌ها بیشتر شود، مقدار عرضه ثروت نیز متناسب با آن افزایش می‌یابد. اسمیت تقسیم کار و تخصصی شدن تولید را علت اصلی بالا رفتن بازدهی می‌داند. به این ترتیب مشاهده می‌شود که از نظر اسمیت مجموعه انسان‌ها یعنی جمعیت در هر جامعه‌ای، علت فاعلی و علت غایی و نیز ابزار افزایش ثروت است.

منابع انسانی، اصلی‌ترین

و بنیادی‌ترین ثروت و سرمایه کشور
منابع انسانی پایه اصلی ثروت ملت‌ها را تشکیل می‌دهند. سرمایه و منابع طبیعی عوامل تبعی تولید هستند. درحالی که انسان‌ها عوامل فعالی هستند که سرمایه‌ها را متراکم می‌سازند، از منابع طبیعی بهره‌براری می‌کنند، سازمان اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را می‌سازند و توسعه ملی را به جلو می‌برند. کشوری که نتواند مهارت‌ها و دانش مردم خود را توسعه دهد و از آن به نحو موثری در اقتصاد ملی بهره‌براری کند، به وضوح قادر نیست هیچ چیز دیگری را توسعه بخشد.

رشد جمعیت، عامل اصلی

رشد اقتصادی

در شرایط مناسب اقتصادی، رشد جمعیت محرک مهمی برای رشد اقتصادی و افزایش سطح

زندگی افراد است، چرا که بسا افزایش سطح نیروی کار لازم برای استفاده مطلوب از منابع اقتصادی فراهم می‌آید و از نسوی دیگر بازارهای

داده می‌شود. بازه سنی آمادگی خانم‌ها برای بارداری از ۱۶:۰۱ سال آغاز و در ۱۹ سالگی به اوج خود می‌رسد. تا ۳۸ سالگی، این آمادگی ادامه دارد و از ۳۸ تا ۴۲ سالگی، دچار مشکلاتی می‌شود و بعد از آن، نیاز به مراقبت‌های ویژه دارد.

وی با اشاره به آمار ازدواج زیر ۱۸ سال، ادامه داد: ۴۳هزار نفر داریم که زیر ۱۵ سال ازدواج می‌کنند. این در حالی است که میانگین طلاق کسانی که از ۱۵ تا ۱۸ سالگی ازدواج می‌کنند، بسیار کمتر از سایر بازه‌های سنی است.

روح‌افزا درخصوص ازدواج اجباری دختران نیز گفت: تعداد ازدواج‌های اجباری خیلی محدود است که به دلایل قومی و قبیله‌ای صورت می‌پذیرد و قطعاً در هر سنی مذموم است.

این پژوهشگر حوزه زنان ادامه داد: فراکسیون زنان باید به‌جای اینکه گره روی گره اضافه کند، شرایط ازدواج را تسهیل کند، بعد به موضوع ازدواج

نشست بررسی طرح افزایش سن ازدواج

طرحی برای پاک کردن صورت مسئله

ازدواج دختران زیر ۱۸ سال نیز به همان نتایج طرح کنترل جمعیت منجر خواهد شد.

طرحی که ازدواج‌های بدون ثبت را افزایش می‌دهد

دکتر فرشته روح‌افزا، پژوهشگر حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی و مطالعات زنان و خانواده سخنران بعدی این نشست بود که سخنان خود را با این سؤال آغاز نمود که ممنوعیت ازدواج زیر ۱۸

گردانیده و از خودمگی و تنهایی و انزواشنینی به درمی‌آورد، حتی اینکه فرد بداند که غمخواری دارد که او را در زندگی تنهائی نگذارد، می‌تواند به او تکیه کند و با پشتوانه دلگرمی او مشکلات را دور کند و به او عشق بورزد هرچند که ممکن است گاهی جر و بحث هم داشته باشند.

برای مردان سالمند بیشتر از زنان سالمند حق ازدواج مجدد قائل شده‌اند و معتقدند زن سالمند باید از ازدواج مجدد

احساس گناه کند و باید تا پایان عمر نسبت به همسر فوت شده خود وفادار بماند. برای ازدواج مجدد زنان سالمند شرایط، محدودیت‌ها و نظارن بازبشتری وجود دارد که مسئله ازدواج مجددشان را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. ولی

بسیار خوب است، اگر نه می‌شود مراقب گذاشت. ازدواج چه اشکالی دارد؟ یک خانواده شکل می‌گیرد یک عاطفه و عشقی ایجاد می‌شود دو نفر ترحیم می‌شوند یک همبستگی و احساس مثبت. در کنار هم هستند و می‌شود از طرفی از پیرزستی برای اینها مراقب اعزام کرد تا به آنها کمک کنند، بسیار کار فشنگی است. حتی دیده شده این زوج‌ها پس

به گفته خندان، اگر سالمندان سراپا هستند و از هوشیاری و توانایی قابل قبولی برخوردارند و می‌توانند از پس هم برپایند و یکدیگر را مراقبت و کمک کنند ازدواجشان بسیار خوب است، اگر نه می‌شود مراقب گذاشت. ازدواج چه اشکالی دارد؟ یک خانواده شکل می‌گیرد یک عاطفه و عشقی ایجاد می‌شود دو نفر ترحیم می‌شوند یک همبستگی و احساس مثبت. در کنار هم هستند و می‌شود از طرفی از پیرزستی برای اینها مراقب اعزام کرد تا به آنها کمک کنند، بسیار کار فشنگی است. حتی دیده شده این زوج‌ها پس

به گفته خندان، اگر سالمندان سراپا هستند و از هوشیاری و توانایی قابل قبولی برخوردارند و می‌توانند از پس هم برپایند و یکدیگر را مراقبت و کمک کنند ازدواجشان بسیار خوب است، اگر نه می‌شود مراقب گذاشت. ازدواج چه اشکالی دارد؟ یک خانواده شکل می‌گیرد یک عاطفه و عشقی ایجاد می‌شود دو نفر ترحیم می‌شوند یک همبستگی و احساس مثبت. در کنار هم هستند و می‌شود از طرفی از پیرزستی برای اینها مراقب اعزام کرد تا به آنها کمک کنند، بسیار کار فشنگی است. حتی دیده شده این زوج‌ها پس

خود به ثبات روحی می‌رسد و از ترس‌هایی مانند عدم تأمین نیازهای عاطفی، مرگ در تنهایی و عدم امکان رسیدگی و مراقبت به دلیل گرفتاری فرزندان رهایی می‌یابد. این عوامل مهم‌ترین علل گرایش سالمندان به ازدواج مجدد است.

البته مشکل زمانی ایجاد می‌شود که سالمندان به ویژه مردان سالمند تمایل دارند با دختران کم سن مجرد ازدواج کنند. این موضوع علاوه بر این که بیشتر ازدواج زنان سالمند را کاهش می‌دهد و به تنهایی بیشتر زنان سالمند منجر می‌شود، مشکلاتی را هم برای خانواده‌ها پیش می‌آورد، چه با فرزندان در این قبیل ازدواج‌ها متولد می‌شوند که با فوت زود هنگام پدر سالمندشان مواجه می‌شوند و در آینده‌ای که چندان دور با مشکل افزایش زنان سرپرست خانوار و فرزندان پدر از دست داده مواجه شویم.

ازدواج مردان سالمند

۴ برابر زنان سالمند

فرید براتی سده، رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان؛ در همین ارتباط می‌گوید: در حال حاضر ازدواج مردان سالمند در کشور بیش از چهار برابر ازدواج زنان سالمند است. به ویژه در استان‌های محروم که دارای شاخص محرومیت بالا هستند همچون سیستان و بلوچستان، بخش‌هایی از خراسان، رضوی و خوزستان، نیز تعداد زنان سالمند تنها

بیشتر از مردان سالمند تنها است. به گفته وی، در صورت ازدواج مردان سالمند با زنان و دختران جوان که دارای اختلاف سنی زیادی با آنها هستند، شاهد نتایج بسیار منفی آن در آینده مختلف اجتماعی، فرهنگی و… خواهیم بود. براساس آمار رسمی سازمان ثبت

احوال کشور در سال گذشته میزان زاد و ولد سالمندان بالای ۶۰ سال بین ۸۰۰ تا ۹۰۰ نوزاد و افراد بالای ۷۰ سال نیز حدود ۱۰۰ نوزاد بوده است. این رقم فرزندآوری سالمندان تاثل‌برانگیز است، زیرا به هر حال نرخ مرگ و میر در میان افراد بالای ۶۰ سال بسیار بیشتر از جوانان است و هرلحظه امکان فوت آنها وجود دارد به همین دلیل در صورت ادامه

ده‌ها توصیه مهم برای پایداری خانواده و تثبیت محبت بین همسران

علی احمد پناهی *

۱۷- از داشتن نگرش‌های آرمان گریانه و شاعرانه، انتظارات غیر واقع بینانه در ازدواج و روابط زناشویی اجتناب کنید.

۱۸- زن و شوهر از مسخره کردن یکدیگر و گفتن سخنان طعنه‌آمیز و دو پهلو جدا پرهیز کنند.

۱۹- از رفتارهایی نظیر متلک، تحقیر، سرزنش و به رخ کشیدن یکدیگر – که موجب افزایش مقاومت‌های روانی در طرف مقابل است – باید پرهیز کنید.

۲۰- در سراسر زندگی – از جمله در زندگی خانوادگی – بکوشید به نقاط مثبت، موهبت و نعمت‌هایی که در اختیار دارید، ببینیدشید، نه به اموری که در اختیار ندارید.

۲۱- با یادآوری برخی ایام – مانند روز تولد، از انعقاد پیمان ازدواج نیز برای استحکام خانواده، پس استمرار الفت و علاقه، باید هر یک از مرد و زن به روابط میان خود توجه کافی مبذول دارند.

توصیه‌هایی برای داشتن

روابط پایدار و با محبت بین همسران
در این راستا در آموزه‌های دینی و تربیتی اسلام سفارش‌هایی به هر یک از همسران شده است که اگر التزام عملی به آنها داشته باشند، روابطشان مستحکم و پایدار و با محبت خواهد بود. در ادامه به مضمون و مفهوم برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم:

۱- با مطالعه کتاب‌های مربوط به انتخاب همسر، آیین همسرانری و چگونگی ایجاد ارتباط با دیگران و نیز شرایط و جنبه‌های آموزش اشاره می‌کنیم: